
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

233 A 197 (15)

HET
VADERLAND.

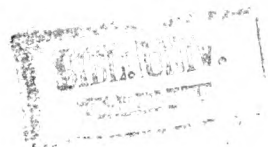

VII.

Februarij 1831.

In 's *Gravenhage*, bij
S. DE VISSER.
MDCCCXXXI.

*Boni civis est praesentem reipublicae
statum tueri.*

« Que la part de l'autorité centrale soit grande, énorme pour les intérêts généraux; qu'elle soit même exclusive pour tout ce qui regarde la police, les tribunaux, les relations extérieures, la guerre, la marine; mais que, pour les intérêts locaux, pour tout ce qui se trouve circonscrit dans les divisions partielles de territoire, les hommes puissent librement, authentiquement s'engager pour leurs propres intérêts, entreprendre, agir sous la direction des divers conseils ou associations municipales; qu'ils puissent étendre les avantages locaux aussi loin, que leurs moyens le permettent, sans jamais être arrêtés par les caprices d'individus étrangers à leurs intérêts et à leur province. »

A. de la Borde, de l'esprit de l'association dans tous les intérêts de la communauté.

Zeer veel waarheid bevatten deze woorden van den in het vak der staatshuishoudkunde zoo bekenden schrijver, doch zeker zijn dezelve niet overal van gelijke toepassing.

Een der moeilijke vraagstukken dezer wetenschap betreft de zoogenaamde *centralisatie*, waardoor eigenlijk verstaan moet worden de strekking van het opperbestuur, om alle belangen, zonder onderscheid, en in al derzelve bijzonderheden, onder

zjn onmiddellijk beheer te brengen. In eenen Staat, welke altijd onder een eenhoofdig bestuur geweest is, waar de onderscheidene magten gewoon zijn zich naar een punt te rigten en dezelfde grondregels van bestuur te volgen, kan het oppergezag met meerdere gerustheid de behandeling der bijzondere plaatselijke belangen geheel en al aan de ondergeschikte besturen overlaten; dan in eenen Staat, waarvan in vroegere tijden ieder gewest, ja bijna iedere gemeente op zichzelf heeft gestaan, waar men, voorheen aan volstreckte onafhankelijkheid gewoon, zich nog niet altijd even gemakkelijk naar algemeene grondbeginselen weet te schikken, en waar de eenvormigheid, welke, zoo zij niet te ver gedreven wordt, een noodzakelijk vereischte van een goed bestuur is, bezwaarlijk zonder den invloed van de Regering kan worden verkregen.

Hoedanig intusschen de vroegere gesteldheid van den Staat ook moge geweest zijn, als eene onmogelijkheid schijnt men te mogen aannemen, dat het algemeen bestuur in een naauwgezet onderzoek van al de bijzonderheden, welke de provinciale en plaatselijke belangen betreffen, zoude kunnen treden. Zoodanige kennis toch van alle plaatselijke aangelegenheden, als welke hiertoe vereischt zoude worden, kan nimmer bij hetzelfde worden voorondersteld; het zijn dan veelal de berigten van de ondergeschikte magten, welke den grondslag zijner beslissing in de meeste gevallen moeten uitmaken, en waarom, kan men met regt vragen, zoude aan deze

ondergeschikte en met de plaatselijke omstandigheden bekende magten, behoudens het oppertoezigt van het opperste gezag, de zorg voor deze bijzonderheden niet worden overgelaten?

Een ander en niet minder nadeelig gevolg der *centralisatie* is niet alleen de kostbaarheid, waartoe dezelve natuurlijkerwijze aanleiding moet geven, door de vermeerdering van werkzaamheden, welke, zoo als reeds is opgemerkt, niet altijd aan het oogmerk beantwoorden, maar voornamelijk de zoo schadelijke *bureaucratie*, welke daarin haren oorsprong vindt, en welker uitwerkselen lijnrecht strijdig zijn met de ware beginselen van een goed bestuur. Het is niet mogelijk om zich een hoofd van het vak, onder welks beheer de binnenlandsche zaken geplaatst zijn, voor te stellen, die tijd zoude kunnen vinden, of lichamelijke krachten bezitten, om, zonder de groote voorwerpen van bestuur te veronachtzamen, tot in de minste bijzonderheden der plaatselijke aangelegenheden door te dringen; daarvan moet dus het natuurlijk gevolg zijn, dat het onderzoek en de beoordeeling van dezelve, grootendeels aan ondergeschikte ambtenaren moet worden overgelaten, die ook al dikwijls gewoon, en niet zelden verplicht zijn op hunne beurt dit voorbeeld te volgen. In plaats dus, dat de behandeling van zaken van den minister zoude afdalen en van hem den eersten stoot ontvangen, heeft de strekking, om alles, als het ware, in een middenpunt te vereenigen, niet zelden het tegenovergestelde ten gevolge, en dikwijls verkrijgt een der

mindere ambtenaren bij het ministerie den invloed, welken men aan de plaatselijke en provinciale magten niet wil toevertrouwen.

De nadeelige gevolgen van deze te ver gedreven *centralisatie* en daarmede in verband staande *bureaucratie* heeft Frankrijk, onder de regering van Napoleon, aan alle landen, welke hij aan zijnen scepiter had onderworpen, in eene ruime maat doen ondervinden: te Parijs werd beslist over de bijzondere belangen van plaatsen, waarvan men dikwijls niet eenmaal regt met den naam bekend was, en welke de rampzalige uitwerkselen daarvan geweest zijn, is aan de inwoners dier plaatsen proefondervindelijk gebleken, terwijl echter aldaar een opperbestuur bestond, hetgeen al de middelen van krachtuitoefening in zich bevatte, en met eene ijzere hand geleid werd.

Is deze strekking, om alles onder het onmiddellijk beheer van het oppergezag te brengen, nadeelig voor de bevordering der bijzondere plaatselijke belangen, kostbaar voor den Staat en onderhevig aan groote bezwaren in de uitvoering: zoo vloeit hieruit echter geenszins voort, dat eene gezonde staatshuishoudkunde zoude medebrengen, dat aan de hooge Regering alle invloed op de regeling der voorwerpen van bijzondere of plaatselijke belangen moet worden ontzegd. Het tegendeel is waar, en het is niet alleen het toezigt, hetgeen het algemeen bestuur in het belang der maatschappij op al de onderdeelen van hetzelfde moet uitoefenen, ten einde zich te verzekeren, dat

de noodige eenvormigheid in acht genomen , dat alles , hetzij algemeene , hetzij bijzondere aangelegenheden met zorgvuldigheid behandeld , en dat alle misbruiken van gezag geweerd worden , maar de invloed van het oppergezag moet zich verder kunnen uitstrekken , aan hetzelfde komt de magt toe , om op het meer verheven standpunt , waarop het geplaatst is , ook uit zich zelfs die maatregelen te nemen en door de ondergeschikte besturen te doen uitvoeren , welke tot bevordering van het algemeen belang , hetgeen toch uit al de bijzondere belangen is zamengesteld , noodzakelijk geoordeeld worden.

Moeijelijk zoo niet onmogelijk is het , de juiste scheidslijn tusschen deze uitersten , welke beide eyen schadelijk zijn , met naauwkeurigheid te trekken , en veel moet ten dezen aan de wijsheid van het opperbestuur in de uitvoering der beginselen worden overgelaten. Zeer gelukkig intusschen is in het bepalen dezer beginselen onze staatsregeling geweest , welke met veel omzigtigheid aan iedere magt zijn aandeel aangewezen , en aan de Regering genoegzame kracht en het vermogen voorbehouden heeft , om op al de takken van het bestuur eenen doelmatigen invloed en op alle de handelingen dier ondergeschikte magten het noodig toezigt uit te oefenen.

In de eerste plaats komen hier in aanmerking de provinciale Staten , welker samenstelling zoodanig is geregeld , dat zoo wel de inwoners der steden , als de bewoners van het platte land en de adel of ridder-

schappen, in evenredigheid van elk dier standen, behoorlijk worden vertegenwoordigd; de benoeming van de leden dier Staten geschiedt, volgens dezelfde beginselen als die van de leden der Staten-Generaal, waarvan zij het kieskollegie uitmaken: alles derhalve, hetgeen bevorens omtrent het uitoefenen van het stem- en kiesregt is aangemerkt, vindt hier weder zijne toepassing.

Behalve de hoedanigheid van kiezer, zijn de Staten belast met de uitvoering der wetten, welke den eerdienst, het onderwijs, het armbestuur en de onderscheidene takken van volks-nijverheid in derzelve geheelen omvang betreffen, zoo wel als van alle andere zaken van algemeen belang, welke hun ten dien einde door den Koning worden toegezonden. Aan hen wordt de beschikking en beslissing van alles, wat tot de gewone politie en oeconomie behoort, overgelaten, en het bestuur der werken opgedragen, welke in het belang der provincie, naar de goedkeuring des Konings te hebben bekomen, worden aangelegd. De beheering van een groot gedeelte der werken, welke tot den waterstaat, de bruggen en wegen behooren, is aan de provinciale Staten toevertrouwd, die mede belast zijn met het toezigt over alle verveeningen, droogmakerijen, en wat van dien aard meer zij, waaraan ook zijn onderworpen alle kanalen, meeren, plassen, bruggen en wegen, welke door kollegien, gemeenten, of particulieren worden beheerd en bekostigd; terwijl zij eindelijk, onder ze-

kere bepalingen , het toezigt en gezag hebben over alle heemraadschappen , dijk- en polder-besturen en andere dergelijke kollegien.

Hoogst belangrijk zijn dus de werkzaamheden , welke bij de grondwet aan de Staten der provincien of wel aan het kollegie van Gedeputeerde Staten , hetgeen , door hen zelve uit hun midden benoemd , belast is met alles , wat tot het beleid der zaken en de uitvoering der algemeene wetten betrekking heeft , zijn opgedragen , en deze werkzaamheden zijn juist de zoodanigen , welke bepaaldelijk de voornaamste provinciale belangen bevatten.

In denzelfden geest is aan de plaatselijke besturen hun werkkring aangewezen , waarbij duidelijk wordt bepaald , dat zij de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen zullen hebben en daaromtrent de vereischte plaatselijke verordeningen zullen kunnen maken ; onmiskenbaar is dus de bedoeling der grondwet , om alles , wat tot de plaatselijke aangelegenheden betrekking heeft , aan de zorg en beschikking der plaatselijke besturen over te laten , en aan de ingezetenen de vrijheid te verzekeren , om onder derzelve leiding al die ondernemingen te doen , welke hunne belangen vorderen.

Aan den anderen kant heeft echter dezelfde grondwet de noodzakelijkheid gevoeld , om die vrijheid niet zoo ver te doen uitstrekken , dat dezelve aan het algemeen belang zoude kunnen schadelijk zijn ; en tevens de verpligting erkent , welke op de Regering rust , om de noodige eenvormigheid te bewaren , en

aan al de ingezetenen gelijke regten te verzekeren niet alleen, maar ook om te zorgen, dat geene ondersgeschikte besturen, van de aan hen toevertrouwde magt, misbruik zouden kunnen maken.

Twee algemeene, zeer gewigtige bepalingen, welke hiertoe betrekkelijk zijn, komen in onze staatsregeling voor; bij de eene wordt aan de ingezetenen de verzekering gegeven, dat zij nimmer zonder toestemming des Konings, aan eenige nieuwe lasten kunnen worden onderworpen; bij de andere wordt aan dezelve de vrije in- en doorvoer van hunne goederen in en door al de gedeelten van het koninkrijk gewaarborgd. Verder bepaalt dezelve, dat geene plaatselijke verordeningen strijdig mogen zijn met de algemeene wetten of het algemeen belang, en beveelt, ten einde de nakoming daarvan te verzekeren, de inzending derzelve aan de provinciale Staten, aan welke ook behoort de beoordeeling van de begrootingen der inkomsten en uitgaven; terwijl eindelijk aan het opperbestuur wordt overgelaten, om ten opzichte van de voorzieningen, welke in het belang der ingezetenen van elke afzonderlijke gemeente noodig mogten worden geoordeeld, zoodanige bevelen te geven, als hetzelve zal vermeenen te behooren.

Wordt nu de vrijheid aan de plaatselijke besturen gelaten, om naar de omstandigheden de belangen hunner ingezetenen op de wijze, welke hun het doelmatigst voorkomt, te bevorderen, in een naauw verband gebragt met, en onderworpen aan het toezigt en de beoordeeling der provinciale Staten, {zoo zijn

de handelingen van deze weder aan het opperbestuur onderworpen , voor zoo ver het algemeen welzijn die inzage mogt vereischen. De beschikking toch van alles , wat tot de inwendige policie en oeconomie behoort , wordt wel aan de Staten of derzelve gedeputeerden overgelaten , alle reglementen intusschen , welke zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen , en welke nimmer met algemeene wetten of het algemeen belang mogen strjdig wezen , moeten , om verbindend te zijn , door den Koning worden goedgekeurd , aan wien daarenboven de magt is toegekend , om alle besluiten der Staten , welke hiermede strjdig zijn , te schorsen en zelfs geheel buiten werking te stellen.

Inzonderheid intusschen zijn het de commissarissen , welke de Koning in alle provincien onder den naam van gouverneurs aanstelt , door welken de Regering haren voor het algemeen belang zoo noodzakelijken invloed kan en moet uitoefenen. Het zijn de gouverneurs der provincien , op welken de verpligting rust , en die ook ingevolge hunne instructien bestemd zijn , om , hetzij in hunne kwaliteit als kommissarissen des Konings , hetzij in die van voorzitters der provinciale Staten of derzelve gedeputeerden , te zorgen , dat de eenheid van het bestuur , voor zoo ver het algemeen belang zulks vordert , of de regten der ingezetenen betreft , ook in de behandeling der provinciale en plaatselijke zaken worden gehandhaafd , en het is dan ook deze grondwettelijke instelling , welke aan het opperbe-

stuur eenen genoegzamen invloed waarborgt, en deszelfs onmiddellijke tusschenkomst in de bijzondere plaatselijke of provinciale belangen, voor zoo verre die noodig is, verzekert.

De vrees voor het *federalismus* heeft mogelijk bij sommigen wel eens het denkbeeld doen ontstaan, dat vooral in tijden, als de tegenwoordige, waarin de handhaving van het monarchaal beginsel eene wezenlijke behoefte is voor de rust der natien, het verkieslijker zoude kunnen geacht worden, de provinciale Staten blootelijk tot een kies-kollegie te maken, en Gedeputeerde Staten door een Raad van bestuur te doen vervangen; waardoor dan als van zelfs de magt van de gouverneurs, en dus ook de invloed van de Regering aanmerkelijk zoude worden vermeerderd. De bemoeijingen van sommige provinciale Staten hebben zekerlijk wel eenige aanleiding tot deze vrees gegeven, doch dezelve is niet minder ongegrond, als de wensch van diegenen met de ware beginselen is overeen te brengen, die ten einde den invloed van het opperbestuur in de behandeling der provinciale en plaatselijke aangelegenheden te verminderen, de commissarissen des Konings als overtollig willen afschaffen, en de oude magt der Staten, wat de behandeling der zaken van inwendig bestuur betreft, herstellen.

Beide deze zoo zeer uiteen loopende denkbeelden zijn in strijd met den geest en de bedoeling onzer grondwet, en zouden natuurlijkerwijze leiden, hetzj tot eene zich in een middenpunt verenigende

alleenheersching, hetzij tot een bondgenootschappelijk gemeenebest met eenen eersten magistraat.

De grondwet integendeel heeft gewild, dat aan de provinciale en plaatselijke besturen de zorg en de vrije beschikking over derzelver huishoudelijke belangen worde overgelaten, zonder daardoor het oogmerk te hebben gehad, om de waakzaamheid der Regering over eene gelijkvormige uitvoering der algemeene landswetten, en derzelver toezigt op zoodanige voorwerpen van bestuur, als welke in eene onmiddellijke betrekking tot de gemeene landsbelangen staan, uit te sluiten, of aan de Regering de magt, welke onafscheidbaar is van het denkbeeld van oppervoogdschap, te ontzeggen, om zoodanige maatregelen, ook in provinciale of plaatselijke aangelegenheden voor te schrijven, welke zij in het algemeen of in het bijzonder belang der ingezetenen noodzakelijk mogt oordeelen. Onze staatsregeling heeft zeer gelukkig weten te vereenigen al de voordeelen van een krachtig en centraal bestuur met het meer vrijgeevig beginsel, hetgeen door den bevoorens aangehaalden franschen schrijver als de grondslag van een goed staatsbestuur is aanbevolen. Wel verredus, dat de ondervinding of de omstandigheden der tijden eene verandering in dit grondwettelijk beginsel zouden kunnen doen verlangen, zoo vordert de zorg voor het algemeen welzijn, dat hetzelfde ongeschonden worde bewaard, en in deszelfs geheel en omvang uitgevoerd.

BERIGT.

Het 8ste nummer is ter perse, en zal spoedig verschijnen.